

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 242.449 van 27 september 2018
in de zaak A. 219.276/VII-39.679.**

In zake :

1. Toon FRANCKAERT
2. M.W. Ries OOSTLANDER
3. L.P. OOSTLANDER
4. Karin VAN HOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ciska Servais
kantoor houdend te 2600 Berchem
Posthofbrug 6
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dirk Abbeloos
kantoor houdend te 9200 Dendermonde
Sint-Gillislaan 117
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partijen :

1. de CVBA ECOPOWER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Henry Van Burm
kantoor houdend te 9830 Sint-Martens-Latem
K.L. Maenhoutstraat 53
bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de GEMEENTE SCHILDE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ciska Servais
kantoor houdend te 2600 Berchem
Posthofbrug 6
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 18 mei 2016, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw van 18 maart 2016 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 20 augustus 2015, houdende het verlenen aan de CVBA Ecopower van de vergunning voor het exploiteren van een nieuw windturbinepark bestaande uit drie windturbines en drie transformatoren, gelegen aan de Kanaaldijk te Ranst, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkommende partijen hebben elk een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomsten zijn toegestaan bij beschikkingen van respectievelijk 24 augustus 2016 en 12 september 2016. De tussenkommende partijen hebben elk een memorie ingediend.

Eerste auditeur Ronny Vercruyssen heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkommende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 maart 2018.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Philippe Van Wesemael, die loco advocaat Ciska Servais verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Veerle Huysman, die loco advocaat Dirk Abbeloos verschijnt voor de verwerende partij, advocaat Katalien Van Holsbeke, die loco advocaat Henry Van Burm verschijnt voor de eerste tussenkomende partij, en advocaat Philippe Van Wesemael, die loco advocaat Ciska Servais verschijnt voor de tweede tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Ronny Vercruyssen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De CVBA Ecopower dient op 28 april 2015 zowel een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag als een milieuvergunningsaanvraag in voor de bouw en de exploitatie van een windturbinepark met drie windturbines en bijhorende transformatoren op percelen gelegen aan de Kanaaldijk te Ranst.

Volgens de bepalingen van het gewestplan Antwerpen is het projectgebied bestemd tot gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut.

3.2. In de gemeente Ranst wordt van 1 juni 2015 tot 30 juni 2015 een openbaar onderzoek georganiseerd waarbij 46 schriftelijke bezwaren worden ingediend, waaronder 2 collectieve bezwaarschriften ondertekend door respectievelijk 24 en 27 bezwaarindieners en één bezwaarschrift van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Schilde. Ook de verzoekende partijen dienen een bezwaarschrift in.

3.3. Bij besluit van 20 augustus 2015 verleent de deputatie van de provincie Antwerpen de gevraagde milieuvergunning.

3.4. Tegen die beslissing stellen 39 personen, waaronder de verzoekende partijen, bestuurlijk beroep in bij de bevoegde Vlaamse minister.

3.5. In het kader van de beroepsprocedure wordt advies verleend door: het Vlaams Energieagentschap (gunstig), het directoraat-generaal Luchtvaart (ongunstig, later omgevormd naar voorwaardelijk gunstig), het Agentschap voor Natuur en Bos (voorwaardelijk gunstig), de afdeling Milieuvergunningen (voorwaardelijk gunstig), Ruimte Vlaanderen (gunstig), de dienst Integraal Waterbeleid (gunstig) en de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie (voorwaardelijk gunstig).

3.6. Met het thans bestreden besluit van 18 maart 2016 verklaart de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw het ingestelde beroep gedeeltelijk gegrond. Aan de bestreden milieuvergunning wordt één bijzondere voorwaarde toegevoegd met betrekking tot de verplichte bebakening van het volledige project conform de “Richtlijnen betreffende de bebakening van hindernissen voor de luchtvaart”.

3.7. Op 3 september 2015 verleent het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ranst de vereiste stedenbouwkundige vergunning. In beroep verklaart de deputatie van de provincie Antwerpen zich op 10 december 2015 onbevoegd om de aanvraag ten gronde te beoordelen en beslist zij het aanvraagdossier door te sturen naar het vergunningverlenende bestuursorgaan binnen de bijzondere procedure. Op 23 maart 2016 dient de CVBA Ecopower een nieuwe stedenbouwkundige vergunningsaanvraag in volgens de bijzondere procedure.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Excepties nopens het belang van de verzoekende partijen

4. De verwerende partij werpt op dat de eerste, tweede en derde verzoekende partij wonen op een afstand van ruim 500 meter en vierde verzoekster zelfs op 600 meter van het vergunde windturbinepark, dat gelet op de aanwezigheid van dichte bebossing visuele hinder niet kan worden aangetoond en dat het risico op geluidshinder zeer zorgvuldig werd onderzocht zodat ook deze hinder mits naleving van de in de vergunning opgelegde bijzondere voorwaarden kan worden uitgesloten.

5. De eerste tussenkomende partij van haar kant werpt op dat eerste verzoeker woont in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen, zodat van hem een veel grotere tolerantie mag worden verwacht voor eventuele hinder die zou worden veroorzaakt door bestemmingsconforme inrichtingen, te meer wanneer, zoals in voorliggend geval, objectief is aangetoond dat ter hoogte van de woning aan de richtwaarden voor geluid wordt voldaan. Wat betreft de aangevoerde visuele hinder stelt zij dat deze niet het rechtstreekse gevolg van de milieuvergunning maar wel van de stedenbouwkundige vergunning is en dat bovendien de woning van eerste verzoeker is omrand door bomen die de windturbines aan het zicht onttrekken. Met betrekking tot het belang van de overige verzoekende partijen poneert de eerste tussenkomende partij dat ook degene die in de nabijheid van een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen woont, daarvan de “gevolgen” moet dragen en een grotere tolerantie aan de dag leggen. Voorts merkt zij op dat het niet opgaat om het geluid en de slagschaduw te beoordelen zonder geluidsreducerende maatregelen, respectievelijk zonder de voorziene automatische slagschaduwmodule, terwijl deze maatregelen projectgeïntegreerd zijn en bijgevolg deel uitmaken van de kenmerken van het project zelf. Tot slot stelt zij inzake de aangevoerde visuele hinder dat ook hier moet worden vastgesteld dat deze niet rechtstreeks het gevolg is van de milieuvergunning maar van de stedenbouwkundige vergunning. Daarenboven zijn

de woningen van de tweede tot en met de vierde verzoekende partij gelegen in sterk bebost gebied waardoor WT3 vanuit de woningen en de tuinen niet, hoogstens minimaal, zichtbaar zal zijn en niet “volledig zichtbaar”, zoals ten onrechte wordt voorgehouden in het verzoekschrift.

Beoordeling

6. Overeenkomstig artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kunnen de beroepen tot nietigverklaring voor de Raad van State worden gebracht door elke partij welke doet blijken van een benadeling of van een belang. De verzoekende partij moet doen blijken van het rechtens vereiste, rechtstreeks, persoonlijk, zeker en actueel belang bij de gevraagde vernietiging.

Om belang te hebben bij het bestrijden van de aan de eerste tussenkomende partij verleende milieuvergunning moeten de verzoekende partijen derhalve aantonen of minstens aannemelijk maken dat zij hinder of nadeel kunnen ondervinden door de vergunde exploitatie. Opdat van een voldoende belang sprake zou zijn, moet echter niet worden aangetoond dat die hinder onaanvaardbaar is. De afstand tussen de woon- of verblijfplaats van de omwonende en de plaats waar de hinder zijn oorsprong vindt, geldt daarbij als een belangrijk objectief criterium. De weging van het objectief gegeven van de afstand tussen de vergunde inrichting en de woonomgeving van de verzoekende partijen hangt af van de concrete gegevens van de zaak, inzonderheid van de aard en de kenmerken van de vergunde inrichting.

7. Zelfs in geval de werkelijke afstand tussen de vergunde windturbines en de respectieve eigendommen van de verzoekende partijen 500 à 600 meter zou bedragen, gaat het om veeleer beperkte afstanden. Om die reden kan niet met absolute zekerheid worden aangenomen dat de verzoekende partijen geen geluidshinder of visuele nadelen zullen ondervinden door de vergunde windturbines die volgens de indelingslijst bij het besluit van de Vlaamse regering

van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna: Vlarem I), in de op het geding toepasselijke versie, behoren tot de klasse van inrichtingen die geacht worden het meest belastend te zijn voor de mens en het leefmilieu en die, blijkens het bestreden besluit, gekenmerkt worden door een maximale tiphoogte van 157 meter. Het risico op geluidshinder of visuele hinder wordt niet geneutraliseerd door het beweerd bestaan van een hogere tolerantiedrempel. Voormelde hinder valt evenmin uitsluitend toe te schrijven aan de voor het project vereiste stedenbouwkundige vergunning.

De excepties worden verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de verzoekende partijen en de tweede tussenkomende partij

8. In een eerste middel wordt de schending aangevoerd van artikel 5, § 2, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna: milieuvergunningsdecreet), artikel 4.7.2, § 1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet), het zorgvuldigheids-, het rechtszekerheids- en het materiële motiveringsbeginsel.

De verzoekende partijen, bijgevalen door de tweede tussenkomende partij, zetten uiteen dat overeenkomstig de koppelingsregeling van artikel 5, § 2, van het milieuvergunningsdecreet de verleende milieuvergunning van rechtswege vervalt wanneer de corresponderende stedenbouwkundige vergunning definitief wordt geweigerd, dat onder een definitieve weigering moet worden verstaan de beslissing in laatste administratieve

aanleg om de stedenbouwkundige vergunning niet af te leveren, dat te dezen de op 28 april 2015 aangevraagde stedenbouwkundige vergunning in beroep heeft geleid tot de vaststelling door de deputatie van de provincie Antwerpen op 10 december 2015 dat de beoordelingsbevoegdheid over de aanvraag in toepassing van artikel 4.7.2, § 1, VCRO behoorde tot het vergunningverlenende bestuursorgaan binnen de bijzondere procedure, dat deze beslissing van de deputatie neerkomt op een definitieve weigering van de stedenbouwkundige vergunning in de zin van artikel 5, § 2, van het milieuvergunningsdecreet.

Immers, in die beslissing is vermeld dat ertegen beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen kan worden ingesteld, terwijl die raad uitsluitend bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen bestuurlijke beslissingen “in laatste administratieve aanleg” betreffende het afgeven of weigeren van een vergunning. Ook blijkt uit de parlementaire voorbereiding bij het milieuvergunningsdecreet, de rechtspraak (van de Raad van State en de Raad voor Vergunningsbetwistingen) en de rechtsleer dat niet is vereist dat de vergunningverlenende overheid de vergunning met zoveel woorden weigert, maar wel en enkel dat de administratieve vergunningsprocedure op definitieve en onherroepelijke wijze wordt beëindigd, ook al gebeurt dat niet door een formele weigeringsbeslissing. Bijgevolg vervalt, overeenkomstig artikel 5, § 2, van het milieuvergunningsdecreet, de met de stedenbouwkundige vergunning verbonden milieuvergunning van rechtswege. Dit wordt nog bevestigd door een e-mail van 6 april 2016 (15:10 uur) van de gemeente Ranst aan de verzoekende partij waarin wordt gemeld dat “[h]et vorige dossier (van juni 2015) is afgesloten”, dat “[d]e deputatie heeft beslist dat de vergunning via de bijzondere procedure moest aangevraagd worden”, dat “Ecopower [...] nu dus een nieuwe vergunningsaanvraag [heeft] ingediend” en dat “[h]et [...] dus een nieuwe procedure [is]”. Het feit dat bij de bestreden beslissing toch nog de milieuvergunning wordt verleend, houdt een manifeste schending in van het zorgvuldigheidsbeginsel. Er is ook een manifeste schending van het materiële motiveringsbeginsel, en des te meer een schending van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, aangezien uit de bestreden beslissing zelfs niet blijkt dat de

verwerende partij de stedenbouwkundige vergunningsweigering van de deputatie in overweging heeft genomen.

9. In hun memorie van wederantwoord stellen de verzoekende partijen nog dat de verwerende partij niet simpelweg naar de artikelen 4.7.21 en 4.7.2 VCRO kan verwijzen om vol te houden dat de stedenbouwkundige vergunning niet als definitief geweigerd moet worden beschouwd. Zij toont op geen enkele manier aan dat de doorzending geen definitieve weigering van de stedenbouwkundige vergunning zou inhouden, en gaat zelfs niet inhoudelijk in op de bestaansvoorwaarden van een beslissing gewezen in laatste administratieve aanleg en een beslissing om geen stedenbouwkundige vergunning af te leveren.

10. In hun laatste memorie benadrukken de verzoekende partijen dat zij nooit hebben gesteld dat er een plicht zou bestaan om bij het verkrijgen van de milieuvergunning over de noodzakelijke stedenbouwkundige vergunning te beschikken. Zij stellen enkel en alleen, in toepassing van artikel 5 van het milieuvergunningsdecreet, te hebben aangetoond dat het manifest onzorgvuldig is om een milieuvergunning te verlenen wanneer de samenhangende stedenbouwkundige vergunning in laatste aanleg definitief is geweigerd.

Beoordeling

11. Artikel 5, § 2, van het milieuvergunningsdecreet, in de op het geding toepasselijke versie, bepaalt onder meer dat “[a]ls de stedenbouwkundige vergunning definitief wordt geweigerd, [...] de milieuvergunning of het recht op exploitatie ten gevolge van de melding voor de meldingsplichtige inrichtingen van rechtswege [vervalt]” en dat “[d]e stedenbouwkundige vergunning wordt beschouwd als definitief geweigerd vanaf de datum waarop in laatste administratieve aanleg beslist werd om de stedenbouwkundige vergunning niet af te leveren”.

12. Zonder te moeten ingaan op de juridische gevolgen die verbonden zijn aan het doorsturen van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag aan het “vergunningverlenende bestuursorgaan binnen de bijzondere procedure” op grond van artikel 4.7.2 VCRO, stelt de Raad van State vast dat de thans bestreden milieuvergunning werd verleend op 18 maart 2016 en dat deze vergunning niet kan vervallen door een rechtsfeit dat voordien, meer bepaald op 10 december 2015, heeft plaatsgevonden. Voorts duiden de verzoekende partijen geen rechtsregel aan die voorschrijft dat de milieuvergunning pas kan worden verleend nadat de corresponderende stedenbouwkundige vergunning door de bevoegde overheid werd afgeleverd.

Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de verzoekende partijen en de tweede tussenkomende partij

13. In een tweede middel wordt de schending aangevoerd van artikel 4.3.3, § 2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM), artikel 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (hierna: project-MER-besluit), bijlage III van het besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2013 inzake de nadere regels van de project-MER-screening, het zorgvuldigheidsbeginsel en het materiële motiveringsbeginsel.

De verzoekende partijen, bijgevalen door de tweede tussenkomende partij, zetten uiteen dat in de bestreden beslissing wordt gesteld dat het project in kwestie onder rubriek 3, a) “industriële installaties voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water met uitzondering van kernenergiecentrales” van bijlage III bij het project-MER-besluit valt, terwijl het project ressorteert onder bijlage II bij dit besluit, meer bepaald rubriek 3, i), van

bijlage II bij het project-MER-besluit. Zij stellen dat deze rubriek niet in overeenstemming is met rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie aangezien daarin enkel van een kwantitatief criterium wordt uitgegaan en geen rekening wordt gehouden met het beschermde statuut van de projectlocatie. In dit verband benadrukken de verzoekende partijen dat er een enorme impact zal zijn op het nabijgelegen Habitatrictlijngebied “Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen”, VEN-gebied “Schijnvallei”, parkgebied, erkend natuurreserveaat “Schijnvallei, resnummer: E-202” en “Biologisch zeer waardevolle complexen volgens de natura 2000 kaart”.

14. In hun memorie van wederantwoord beklemtonen de verzoekende partijen dat geen rekening werd gehouden met de nabijgelegen activiteiten en bijzonderheden van de omgeving, maar een zuiver kwantitatief criterium wordt gehanteerd.

15. In de laatste memorie onderstrepen de verzoekende partijen dat de MER-screeningsnota niet afdoende werd beoordeeld, dat de verwerende partij zich heeft beperkt tot een loutere beschrijving van de omgeving - die overigens manifest onvolledig is - en niet is overgegaan tot een beoordeling van de milieueffecten. Deze motivering of beoordeling gaat voorbij aan de eigenheid van de voorafgaande screening, die inhoudt dat in een eerste beoordeling wordt nagegaan of het project aanzienlijke milieueffecten kan hebben.

Beoordeling

16. Bijlage III bij het project-MER-besluit bepaalt de categorieën van projecten waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, § 2bis en § 3bis, DABM een project-MER of een project-MER-screeningsnota moet worden opgesteld. Onder rubriek 3, i) vallen: “installaties voor de winning van windenergie voor de energieproductie (windturbineparken) (projecten die niet onder bijlage II vallen)”. In bijlage II worden de categorieën van projecten vastgesteld waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, § 2 en § 3, DABM een project-MER of een

gemotiveerd verzoek tot ontheffing moet worden opgesteld. Tot rubriek 3, i), van deze bijlage behoren de installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie voorzover de activiteit betrekking heeft op 20 windturbines of meer of op 4 windturbines of meer, die een aanzienlijke invloed hebben of kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied.

17. In het bestreden besluit wordt gesteld dat “de aanvraag betrekking heeft op een activiteit die voorkomt op de lijst van bijlage III van het project-m.e.r.-besluit, meer bepaald in de categorie 3, i), ‘installaties voor de winning van windenergie voor de energieproductie (windturbineparken)’” en dat de “aanvraag een m.e.r.-screeningsnota bevat en werd getoetst aan de selectiecriteria zoals opgenomen in bijlage II bij het DABM”.

18. In zoverre de verzoekende partijen aanvoeren dat de vergunningsaanvraag van de eerste tussenkomende partij ten onrechte werd getoetst aan rubriek 3, a) “industriële installaties voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water met uitzondering van kernenergiecentrales” van bijlage III bij het project-MER-besluit, mist het middel feitelijke grondslag. De aanvraag diende evenmin te worden gekwalificeerd als ressorterende onder rubriek 3, i), van bijlage II bij voormeld besluit omdat slechts de exploitatie van drie windturbines werd aangevraagd, zodat de verzoekende partijen ook op niet dienstige wijze kunnen aanvoeren dat deze rubriek niet in overeenstemming zou zijn met de rechtspraak van het Hof van Justitie.

Het tweede middel is ongegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de verzoekende partijen en de tweede tussenkomende partij

19. In een derde middel wordt de schending ingeroepen van artikel 4.3.3, § 2, DABM, artikel 2 van het project-MER-besluit, de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, het zorgvuldigheidsbeginsel en het materiële motiveringsbeginsel.

De verzoekende partijen, bijgevalen door de tweede tussenkomende partij, betogen dat de verwerende partij een “manifest onjuiste en onvoldoende milieuscreening” heeft uitgevoerd door enerzijds te stellen dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, maar anderzijds wel talloze milderende maatregelen in de vorm van bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden op te leggen. Volgens de verzoekende partijen is dergelijke beoordeling/motivering contradictorisch en kan de vergunningverlenende overheid er niet mee volstaan om a priori alle milieueffecten uit te sluiten door het opleggen van talloze milderende maatregelen. Voorts stellen zij dat de potentiële milieueffecten in de screeningsnota niet worden onderzocht. Door allerlei milderende maatregelen op te leggen geeft de verwerende partij impliciet aan dat er wel degelijk aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. De verzoekende partijen wijzen in dit verband op het advies van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ranst waarin kan worden gelezen dat de aanvraag wordt ingediend met inbegrip van de genoemde milderende maatregelen en als zodanig wordt beoordeeld, waardoor de opmaak van een project-MER niet nodig is. Om te beoordelen of al dan niet een project-MER moet worden opgesteld, zou de vergunningverlenende overheid de milderende maatregelen in de vorm van bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden niet mogen betrekken. De verzoekende partijen stellen dat in eerste instantie aan de hand van een project-MER moet worden onderzocht of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn en pas in

tweede instantie of aan de in de project-MER geïdentificeerde risico's via bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden kan worden geremedieerd.

20. In hun memorie van wederantwoord herhalen de verzoekende partijen dat het contradictorisch is om twaalf zeer ingrijpende voorwaarden op te leggen die betrekking hebben op mens en milieu en tegelijk in het kader van de beoordeling van de project-MER-screeningsnota te oordelen dat er geen sprake is van aanzienlijke milieueffecten.

21. In de laatste memorie erkennen de verzoekende partijen dat een milieuvergunning een aantal voorwaarden mag bevatten, maar tegelijk wijzen zij erop dat in dit geval de opgelegde voorwaarden “niet alledaags zijn en duidelijk betrekking hebben op de specificiteit van het project”.

Beoordeling

22. De bestreden milieuvergunning wordt afhankelijk gesteld van de naleving van de volgende bijzondere voorwaarden:

- “1. Tijdens de avond- en nachtperiode dient het geluidsvermogeniveau van WT1, WT2 en WT3 beperkt te worden tot maximaal 102,5 dB(A) voor WT1 en tot maximaal 101,5 dB(A) voor WT2 en WT3.
2. Binnen een termijn van 6 maanden na het in gebruik stellen van de windturbines dient de exploitant een geluidsmeting te laten uitvoeren door een erkend milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen. Dit rapport dient in drievoud overgemaakt te worden aan de vergunningverlenende overheid, die dit ter informatie dan wel evaluatie overmaakt aan AMV en AMI.
3. De exploitant houdt een logboek bij waaruit af te leiden is dat de windturbines tijdens de avond- en nachtperiode in gereduceerde modus draaien.
4. De nodige signalisatie en maatregelen dienen voorzien te worden rond de windturbines om werknemers te waarschuwen bij gevaar voor ijsval. Tijdens de periode van ijsval mogen er geen personen of voertuigen aanwezig zijn in de zone onder wieken.
5. Er moet op elk moment met het bedrijf dat zich binnen de 10^{-5} -isorisicontour bevindt van de windturbines, een veiligheidsinformatieplan afgesloten zijn. Dit veiligheidsinformatieplan moet actueel zijn: dit betekent dat de exploitant van de windturbines en

het betrokken bedrijf minstens jaarlijks, na een incident en bij wijziging noodprocedures een overleg moeten houden. In dit overleg gebeurt minimaal een evaluatie van de maatregelen, van de noodplanning, en wordt een planning van verbeteracties opgesteld. Van dit overleg wordt een verslag bijgehouden door de exploitant van de windturbines, dat, op vraag van de toezichthouder, ter beschikking kan worden gesteld.

6. De aanvrager voorziet de drie turbines voor de gehele exploitatieduur van deze turbines een systeem dat het aanvaringsrisico voor vleermuizen minimaliseert. Dit betekent dat de cut-in-speed van de turbines vast wordt gesteld op 6,5 m/s of dat de drie turbines worden voorzien van een aangepaste automatische sturing die rekening houdt met de aanwezigheid van vleermuizen (via modelmatige voorspelling van de vleermuisaanwezigheid o.a. rekening houdende met de weersomstandigheden en controle via batdetectie of infraroodcamera)
7. De kwaliteit van het groot bekken op de noorderproductie wordt ten laatste gelijktijdig met het plaatsen van de turbines opgewaardeerd door de noordoostelijke hoek (zoals aangeduid op figuur 1 van het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 8 juni 2015) die momenteel gebetonneerd is heraan te leggen tot een zacht hellende onverharde oever met hoge ecologische waarde.
8. Het natte karakter van de graslanden ten oosten van de Waterlink-bekkens wordt versterkt en het beheer wordt hierop afgestemd. (situering graslanden zie figuur 1 van het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 8 juni 2015).
9. De kwaliteit van het spaarbekken te Broechem (situering figuur 2 van het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 8 juni 2015) wordt opgewaardeerd door in de winterperiode geen watersportactiviteiten toe te laten in de periode november tot maart.
10. Het kleine productiebekken op de Noorderproductie wordt behouden en niet afgedekt.
11. De tiphoogte van de windturbines mag maximaal 157 meter TAW bedragen. Dit dient voor ingebruikname van de turbines te worden bevestigd aan de hand van een opmetingsplan opgemaakt door een beëdigd landmeter. Dit plan dient via mail bezorgd te worden aan dossiers.milieuvergunningen@provincieantwerpen.be ofwel in drievoud overgemaakt te worden aan de milieuvergunningverlenende overheid die het ter informatie bezorgt aan het directoraat-generaal Luchtvaart en Belgocontrol.
12. Het volledige project moet worden voorzien van bebakening zoals vastgelegd in circulaire GDF03 'Richtlijnen betreffende de bebakening van hindernissen voor de luchtvaart'".

23. Een project-MER-screeningsnota is een document waarin van een voorgenomen project wordt aangegeven of er aanzienlijke effecten voor mens en milieu te verwachten zijn (artikel 1, 5°, van het project-MER-besluit). Het uitvoeren van een MER-screening belet in beginsel niet dat in de beslissing over de

milieuvergunningsaanvraag bijzondere exploitatievoorwaarden worden opgelegd. Met de enkele omstandigheid dat aan de bestreden milieuvergunning 12 bijzondere voorwaarden worden verbonden - die overigens niet allemaal betrekking hebben op de eigenlijke exploitatie van de windturbines en die deels werden opgelegd om tegemoet te komen aan de over de aanvraag uitgebrachte adviezen - wordt niet aangetoond dat de bestreden beslissing genomen werd op grond van een “manifest onjuiste en onvoldoende milieuscreening”. Bijgevolg wordt ook niet aangenomen dat de bestreden beslissing op dit punt stoelt op een tegenstrijdige motivering.

Het derde middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Standpunt van de verzoekende partijen en de tweede tussenkomende partij

24. In een vierde middel wordt de schending aangevoerd van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, artikel 52, 3°, b), van Vlarem I, in samenlezing met de artikelen 21, § 2, 2°, en 29, 2°, van hetzelfde besluit, de artikelen 4.3.1, § 2, en 5.6.7, § 1, 1°, VCRO, de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partijen, bijgevalen door de tweede tussenkomende partij, menen dat de bestreden beslissing van een “foute feitelijke context [uitgaat]”, via stijlformules wordt gemotiveerd en de onmiddellijke omgeving onvoldoende in rekening neemt. In de toelichting bij het middel wijzen zij erop dat de ankerplaats “Vallei van het Schijn met kastelen Schilde, Bleekhof en Vrieselhof” een omvangrijke ankerplaats is die bestaat uit beken, dreven, graslanden, hoeven, kasteeldomeinen, parkbossen en valleien, dat deze ankerplaats, gelegen op een afstand van slechts 70 meter van de windturbines, volgens de uitgevoerde landschapsstudie behoort tot de onmiddellijke omgeving van het project, dat die afstand in de bestreden beslissing als groter wordt voorgesteld en dat de uitweidingen omtrent de erfgoedwaarde van de ankerplaats

niet ter zake doen. Voorts stellen zij dat de windturbines tevens gelegen zijn in de onmiddellijke omgeving van het beschermde stads- en dorpsgezicht “Bellevuedreef”, dat in de uitgevoerde landschapsstudie wordt vermeld dat “[v]anuit de Bellevuedreef [...] enkel WT3 beperkt zichtbaar [is]”, dat in de bestreden beslissing echter wordt overwogen “dat er geen zicht is op de exploitatie van hieruit” en dat daardoor sprake is van een “flagrant foute voorstelling van de realiteit en van de impact die de windturbines op de onmiddellijke omgeving” zullen hebben. Ook de beoordeling van de visuele impact van de windturbines op het park Schildehof, grenzend aan de noordelijke zijde van de betrokken site, zou volgens de verzoekende partijen steunen op motieven die feitelijk onjuist zijn; in de landschapsstudie wordt immers gesteld dat WT3 beperkt zichtbaar zal zijn doordat de gondel en een deel van de wieken boven de bomen zal uitkomen, terwijl uit een simulatiefoto het tegendeel blijkt, zodat de overweging in de bestreden beslissing dat “vanuit noordelijke richting het zicht vanuit bebouwing op de projectlocatie nagenoeg onbestaande is” neerkomt op een doelbewuste minimalisering van de visuele impact van de windturbines. Tot slot stellen zij dat de verwerende partij klaarblijkelijk het aanvullend gunstig advies van de afdeling Gebieden en Projecten van 11 januari 2016 volledig heeft bijgetreden en dat in dergelijk geval de zorgvuldigheidsplicht vereist dat het advies zelf inhoudelijk correct is en de vergunningverlenende overheid in het kader van haar vergewisplicht zulks controleert, wat te dezen niet het geval is.

25. In hun memorie van wederantwoord benadrukken de verzoekende partijen dat niet de kwantiteit maar wel de kwaliteit van de opgegeven motieven telt, dat de verwerende partij de bestaande ankerplaatsen had moeten betrekken bij de beoordeling van de onmiddellijke omgeving en dat de door hen aangebrachte argumenten in het gevoerde verweer niet worden weerlegd.

26. In hun laatste memorie voegen de verzoekende partijen nog toe dat, hoewel de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de inrichting met de goede ruimtelijke ordening en de

onmiddellijke omgeving over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt, de thans bestreden beslissing manifest ontoereikend en onzorgvuldig gemotiveerd is.

Beoordeling

27. De milieuvergunningverlenende overheid moet nagaan of de inrichting verenigbaar is met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening. De beslissing over de milieuvergunningsaanvraag dient dan ook in een eigen redengeving aan te geven waarom de inrichting verenigbaar wordt geacht met de goede plaatselijke ruimtelijke ordening.

Overeenkomstig de vereisten van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet moet de gegeven motivering afdoende zijn. Afdoende betekent dat de motieven pertinent moeten zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moeten hebben, en tevens dat ze draagkrachtig zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen volstaan om de genomen beslissing in rechte te verantwoorden.

28. In de voor de beoordeling van het middel relevante motieven van de bestreden beslissing wordt het volgende gesteld:

“Overwegende dat de inrichting is gelegen in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut met extra overdruk waterwinningsgebieden; dat de exploitatie conform de voornoemde gewestplanbestemming is;

Overwegende dat artikel 4.3.2, §2, van de VCRO het volgende bepaalt:

De overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening wordt met inachtneming van volgende beginselen beoordeeld:

- het aangevraagde wordt, voor zover noodzakelijk of relevant, beoordeeld aan de hand van aandachtspunten en criteria die betrekking hebben op de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, in het bijzonder met inachtneming van de doelstellingen van artikel 1.1.4 van de VCRO;
- het vergunningverlenende bestuursorgaan houdt bij de beoordeling van het aangevraagde rekening met de in de omgeving bestaande

toestand, doch het kan ook beleidsmatig gewenste ontwikkelingen met betrekking tot de aandachtspunten, vermeld in 1°, in rekening brengen;

- indien het aangevraagde gelegen is in een gebied dat geordend wordt door een ruimtelijk uitvoeringsplan, een gemeentelijk plan van aanleg of een verkavelingsvergunning waarvan niet op geldige wijze afgeweken wordt, en in zoverre dat plan of die vergunning voorschriften bevat die de aandachtspunten, vermeld in 1°, behandelen en regelen, worden deze voorschriften geacht de criteria van een goede ruimtelijke ordening weer te geven;

Overwegende dat artikel 1.1.4 van de VCRO stelt dat de ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden; dat daarbij de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen worden; dat er rekening gehouden wordt met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen; dat op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit;

Overwegende dat de basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten vervat is in het bundelings- en optimalisatieprincipe; dat er gestreefd moet worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines omdat dergelijke opstelling langs een reeds bestaande lijninfrastructuur het effect op het landschap verkleint; dat projecten ruimtelijk verantwoord geacht kunnen worden als zij aantakken bij voldoende markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuren;

Overwegende dat de 3 windturbines op één lijn liggen, op onderling gelijke afstanden, in de grootschalige productiesite van Water-link (industriële waterproducent) evenwijdig met en langs het Albertkanaal; dat dit grootschalige kanaal dermate frappant aanwezig is dat het als een voldoende drager kan fungeren voor de aantakking met windturbines; dat de windturbines op grosso modo 140 à 150 m van het kanaal liggen; dat aan de overzijde van het kanaal het tracé van een 15 kV hoogspanningsleiding loopt; dat de binding met de industriële infrastructuur vanop het jaagpad duidelijk aanwezig is; dat aan het bundelingsprincipe dat een duurzame ruimtelijke ordening moet garanderen, bijgevolg is voldaan;

Overwegende dat werd gekozen voor windturbines van het traagdraaiende type om de impact op de rust die het landschap uitstraalt, zo beperkt mogelijk te houden; dat de turbines zijn uitgevoerd in lichtgrijze niet-reflecterende kleur;

Overwegende dat er zich in de omgeving verschillende relict en landschappen bevinden; dat de dichtstbijzijnde ankerplaats 'Vallei van het Groot Schijn' is gelegen op ongeveer 70 m van turbine WT1 en het dichtstbijzijnde relict 'Hof ten Broecke' zich op ongeveer 450 m van turbine WT2 bevindt; dat het meest nabije beschermd landschap 'Vallei van het Groot Schijn' zich bevindt op ongeveer 900 m van WT3; dat op ongeveer 200 m van turbine WT2 het beschermd stads- en dorpszicht 'Bellevuedreef', domein 'Hof te Schilde' of 'Hof ten Broecke' met inbegrip van de 'Grote Hoeve, Bellevuedreef 40' is gelegen en op ongeveer 850 m van turbine WT3 het

beschermd monument ‘Schoor van de Runtvoorthoeve’;

Overwegende dat noordelijk van de projectsite het park Schildehof (parkgebied volgens het gewestplan) is gelegen; dat de bebouwing verderop ligt in een sterk door bomen doorgroeide omgeving (woonpark volgens het gewestplan); dat hierdoor vanuit noordelijke richting het zicht vanuit bebouwing op de projectlocatie nagenoeg onbestaande is; dat er zich noordoostelijk langs het kanaal dichtbij bebouwing bevindt langs de Jozef Simonslaan en zijstraten hiervan; dat er zich eveneens verschillende bomenrijen bevinden waardoor de projectlocatie nauwelijks waarneembaar is (woonkern van Oelegem volgens het gewestplan woongebied); dat het peil van de Jozef Simonslaan stijgt in zuidelijke richting en overgaat in de Keerbaan die loopt over het Albertkanaal; dat vanop de brug de site goed zichtbaar is; dat de doorgroende talud de site wel afschermt van de woonkern van Oelegem;

Overwegende dat het noordoostelijk voorkomende beschermde landschap ‘Vallei van het Groot Schijn’, tevens zuidelijk grenzend aan de woonkern van Oelegem, een sterk bebost gebied betreft; dat tussen dit gebied en de projectsite nog verschillende bomenrijen voorkomen; dat de hier voorkomende Runtvoorthoeve (goed omzoomd met bomen en lager struikgewas) werd opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed (24 november 2014); dat zij met dit statuut geniet van vrijwaring voor de toekomst; dat het huidige project dit statuut niet in het gedrang brengt;

Overwegende dat het beschermde dorpsgezicht ‘Hof te Schilde met Bellevuedreef’ bovendien samen met het voornoemde beschermde landschap deel uitmaakt van de ankerplaats ‘Vallei van het Groot Schijn met kastelen Schilde, Bleekhof en Vrieselhof’, noordelijk palend aan de site;

Overwegende dat een ankerplaats wordt gedefinieerd als: ‘een gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaaltypische kenmerken vertoont vanwege de gaafheid of representativiteit of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving’ (Landschapsdecreet van 16 april 1996); dat ankerplaatsen beschreven staan in de Landschapsatlas, maar pas een juridisch statuut krijgen bij de ‘aanduiding’ door de minister; dat de lokale overheid pas vanaf dan verplicht is om er rekening mee te houden bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP); dat van zodra een ankerplaats wordt opgenomen in een RUP, het een erfgoedlandschap betreft; dat dit betekent dat de landschapswaarden en -kenmerken van de ankerplaats zijn omgezet in stedenbouwkundige voorschriften; dat het hier geen erfgoedlandschap betreft; dat huidige exploitatie geen activiteit impliceert die dit landschap geheel of gedeeltelijk vernietigt of een betekenisvolle schade aan de erfgoedwaarde berokkent; dat de windturbines op meer dan 200 m gelegen zijn van de rand van de dicht beboste ankerplaats;

Overwegende dat het beschermde dorpsgezicht ‘Hof te Schilde met Bellevuedreef’ zich noordelijk situeert nabij de site; dat de Bellevuedreef een smalle dreef (met beuken) is in een sterk bebost gebied; dat er geen zicht is op de exploitatie van hieruit; dat de restanten van het afgebroken in een vijver gelegen Hof te Schilde zich op ongeveer 550 m van de windturbines bevinden; dat het park erg sterk bebost is waardoor het zicht op de windturbinesite eerder

beperkt is;

Overwegende dat de aangevraagde inrichting verenigbaar is met de stedenbouwkundige voorschriften en de goede ruimtelijke ordening”.

29. Uit bovenstaande motieven blijkt niet dat de bestreden milieuvergunning werd verleend met toepassing van de in artikel 5.6.7 VCRO vermelde mogelijkheid om een milieuvergunning te verlenen in afwijking van een stedenbouwkundig voorschrift. De schending van deze bepaling kan dan ook niet dienstig worden ingeroepen.

30. Aangezien deze motieven een gedetailleerde beschrijving bevatten van de inplanting van de drie windturbines ten opzichte van relictten, landschappen en ankerplaats in de onmiddellijke omgeving, kunnen de verzoekende partijen niet op goede gronden aanvoeren dat de redengeving omtrent de verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving enkel bestaat uit stijlformules. Wat betreft het verwijt dat de verwerende partij rekening zou hebben gehouden met “flagrant foute gegevens” door ervan uit te gaan dat de windturbines gelegen zijn “op meer dan 200 m [...] van de rand van de dicht beboste ankerplaats”, wordt vastgesteld dat in de bestreden beslissing wordt overwogen dat “de dichtstbijzijnde ankerplaats ‘Vallei van het Groot Schijn’ [...] gelegen [is] op ongeveer 70 m van turbine WT1” en dat de ankerplaats en het beschermd landschap, gesitueerd aan de oostzijde van deze ankerplaats, niet samenvallen. Het feit dat de bestreden beslissing overbodige uitweidingen zou bevatten omtrent het wettelijk kader van erfgoedlandschappen, doet niets af aan het afdoende karakter van de opgegeven motieven. De bewering dat de gondel en de wieken van WT3 wel deels zichtbaar zouden zijn vanuit de Bellevuedreef en het park Schildehof, impliceert niet dat de verwerende partij, onder meer rekening houdend met de sterke bebossing van het betrokken gebied, niet in redelijkheid tot het besluit is kunnen komen dat de visuele impact beperkt is en de vergunde windturbines het landschap niet geheel of gedeeltelijk vernietigen of een betekenisvolle schade toebrengen aan de erfgoedwaarde.

Het vierde middel is ongegrond.

E. Vijfde middel

Standpunt van de verzoekende partijen en de tweede tussenkomende partij

31. In een vijfde middel wordt de schending aangevoerd van artikel 8, §§ 1 en 2, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: DIWB), de artikelen 2/1, 3 en 4, van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: watertoetsbesluit), de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, het zorgvuldigheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht.

De verzoekende partijen, bijgevalen door de tweede tussenkomende partij, stellen dat een onvolledige en onzorgvuldige watertoets werd uitgevoerd. In het bijzonder wijzen zij erop dat de betrokken percelen gelegen zijn in het Beneden-Scheldebekken in mogelijk overstromingsgevoelig gebied en dat het “manifest onwaar” is dat de grondinname per windturbine erg beperkt is aangezien de grondinnames in totaal circa 5.500 m² bedragen, dat de verwerende partij door te stellen dat een tijdelijk werkplatform en eventuele wegenis in waterdoorlatende materialen worden uitgevoerd, zelf aangeeft dat er schadelijke effecten te verwachten zijn, dat het gebruik van waterdoorlatende materialen bij de aanleg van de windturbines bovendien niet als voorwaarde is opgenomen in de verleende milieuvergunning en dat bij de watertoets volledig wordt voorbijgegaan aan de “enorme oppervlakte verhardingen die vandaag op site Water-Link aanwezig zijn” en aan de impact van de enorme ondergrondse constructies.

32. In hun memorie van wederantwoord dupliceren de verzoekende partijen dat de verhardingen niet enkel bestaan uit funderingen, dat uit het inplantingsplan blijkt dat bij elke windturbine ook een “rechthoekige verharding” wordt voorzien die “minstens 4 keer zo groot is” en dat de verwerende partij, rekening houdend met deze omvangrijke verhardingen, niet wettig heeft kunnen besluiten dat geen schadelijke effecten te verwachten zijn.

33. In hun laatste memorie benadrukken de verzoekende partijen nog dat met de ligging van de percelen in overstromingsgevoelig gebied geen rekening is gehouden, dat het feit dat er reeds zeer veel verhardingen aanwezig zijn op het terrein meebrengt dat de watertoets bij volgende projecten des te zorgvuldiger moet gebeuren, dat de relevantie van de watertoets blijkt uit het feit dat de verwerende partij er wel degelijk een heeft uitgevoerd, dat de bestreden beslissing enkel weergeeft dat het tijdelijke werkplatform en de eventuele wegnis in waterdoorlatende materialen moeten worden uitgevoerd waarmee duidelijk is dat er schadelijke effecten te verwachten zijn en dat het grootste deel van de verharding niet in waterdoorlatende materialen zal worden uitgevoerd.

Beoordeling

34. Artikel 8, § 1, eerste lid, DIWB bepaalt dat de overheid die moet beslissen over een vergunning als vermeld in artikel 8, § 5, DIWB, er zorg voor draagt, door het weigeren van de vergunning dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.

Artikel 8, § 5, eerste lid, 3°, DIWB, in de op het geding toepasselijke versie, bepaalt dat de milieuvergunning als vermeld in artikel 4, § 1, van het milieuvergunningsdecreet “voor zover als relevant, gelet op het voorwerp van de vergunningsaanvraag” aan de watertoets wordt onderworpen. Artikel 4, § 1,

van het milieuvergunningsdecreet legt de verplichting op van een voorafgaande en schriftelijke vergunning van de bevoegde overheid voor het exploiteren of veranderen van een als hinderlijk ingedeelde inrichting die behoort tot de eerste of de tweede klasse. Het in artikel 8, § 5, eerste lid, 3°, DIWB bedoelde relevante voorwerp van de vergunningsaanvraag heeft betrekking op de inrichting waarvoor de vergunning wordt gevraagd en de in artikel 3, § 2, 17°, DIWB bedoelde schadelijke effecten van de exploitatie ervan.

Een schadelijk effect is luidens artikel 3, § 2, 17°, DIWB “ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, gelegen buiten afgebakende overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen”.

35. Overeenkomstig artikel 4 van het watertoetsbesluit moet de motivering van de beslissing over een vergunningsaanvraag voor de toepassing van de watertoets een duidelijk aangegeven onderdeel bevatten, de waterparagraaf genoemd, waarbij, eventueel rekening houdend met het wateradvies, een uitspraak wordt gedaan over:

- “1° de verenigbaarheid van de vergunningsplichtige activiteit met het watersysteem;
- 2° in voorkomend geval, de gepaste voorwaarden en maatregelen om het schadelijke effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te beperken, te herstellen of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren;
- 3° de inachtneming van de relevante doelstellingen en beginselen, vermeld in artikel 5, 6 en 7 van het decreet bij de beoordeling van de vergunningsplichtige activiteit en de opgelegde voorwaarden en maatregelen”.

In de waterparagraaf van het bestreden besluit wordt het volgende gesteld:

“Overwegende dat het project is gelegen in het Beneden-Scheldebekken in mogelijk overstromingsgevoelig gebied;

Overwegende dat de grondinname per windturbine erg beperkt is; dat de fundering een diameter heeft van ongeveer 20 m en de aansluitcabine ongeveer 4,5 m op 2,5 m meet; dat een tijdelijk werkplatform en eventuele wegnis in waterdoorlaatbare materialen wordt uitgevoerd; dat het hemelwater dat hierop valt, kan infiltreren; dat de lozing van hemelwater dus niet gebeurt op 1 punt maar verspreid over alle oppervlakten; dat de afstand tussen de verschillende windturbines voldoende groot is zodat er geen cumulatieve effecten optreden;

Overwegende dat in bovenvermelde overweging voldoende is gemotiveerd wat de mogelijke effecten zijn van de inrichting op het watersysteem; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets”.

36. Uit het enkele feit dat het project in overstromingsgebied gelegen is, volgt niet dat er sprake is van een betekenisvol nadelig effect op het milieu zoals bedoeld in het DIWB. Dergelijk effect blijkt evenmin uit de beschouwing dat een tijdelijk werkplatform en eventuele wegnis in waterdoorlaatbare materialen wordt uitgevoerd. Ter zake legt ook geen enkele rechtsregel op dat in de milieuvergunning voorwaarden worden opgelegd die niet gelden voor de exploitatie van de inrichting maar enkel voor het oprichten van de constructies of de aanleg van toekomstige wegnis. In zoverre de kritiek van de verzoekende partijen gericht is tegen de beschouwing dat de grondinname “erg beperkt” is, blijkt niet dat de bestreden beslissing op dit punt door een motiveringsgebrek is aangetast. Zoals werd aangegeven in randnummer 34 moet een milieuvergunningsaanvraag “voor zover als relevant, gelet op het voorwerp” ervan aan de watertoets worden onderworpen. Waar de verzoekende partijen wijzen op grondinnames met een oppervlakte van “in totaal ca. 5.500 m²” tonen zij met de in het verzoekschrift opgenomen afbeelding van de kwestieuze site niet concreet aan dat die grondinnames specifiek verband houden met het voorwerp van de thans bestreden milieuvergunning. Dezelfde vaststelling geldt voor de “enorme oppervlakte” verhardingen die reeds op het terrein aanwezig zouden zijn. Het door

de verzoekende partijen neergelegde inplantingsplan laat niet toe met zekerheid vast te stellen dat de oppervlakte van de voorzienen verhardingen - daargelaten of deze al dan niet waterdoorlatend zijn - “minstens 4 keer zo groot is”. Zelfs indien, naast de funderingen, mede rekening gehouden zou worden met de aanwezigheid van andere verhardingen, bestaat er geen grond om te besluiten dat de verwerende partij niet in redelijkheid heeft kunnen oordelen dat de grondinname per windturbine erg beperkt is. Tot slot blijven de verzoekende partijen volledig in het vage over de ondergrondse constructies die door hen als “enorm” worden aangemerkt. In dit verband wordt bovendien opgemerkt dat de onderzoeksplicht van mogelijke schadelijke effecten op de toestand van het grondwater niet geldt voor funderingspalen (artikel 3, § 2, tweede lid, 3°, van het watertoetsbesluit).

Het vijfde middel is ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 800 euro, elk voor een vierde, en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verwerende partij.

De tussekomende partijen worden verwezen in de kosten van de tussekomsten, begroot op 300 euro, elk voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van
zevenentwintig september tweeduizend achttien, door de Raad van State,
VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys